

ที่สุดมี ๒ กลุ่มคือ นักเรียนชายชั้น ป. ๖ ที่มาจากครอบครัวฐานะสูง (คะแนนเฉลี่ย = ๘๐.๖๕) และนักเรียนชาย ม.ศ. ๕ ผู้มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย = ๘๐.๓๕) ส่วนผู้ที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยที่สุดสองกลุ่ม เป็นนักเรียนหญิง ทั้งสองกลุ่มได้แก่ ผู้ที่มีฐานะต่ำและกำลังเรียนอยู่ในชั้น ม.ศ. ๓ (คะแนนเฉลี่ย = ๕๙.๘๐) กับผู้ที่มีฐานะสูงและกำลังเรียนอยู่ในชั้น ม.ศ. ๑ (คะแนนเฉลี่ย = ๖๒.๓๕) สรุปได้ว่าการรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบรักนั้นแตกต่างกันตามเพศ ฐานะของครอบครัว และระดับการศึกษาหรือช่วงอายุอย่างเชื่อมั่นได้

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวน ของการรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบรักในกลุ่มผู้ที่มีอายุและการศึกษาต่ำ (ป. ๖ และ ม.ศ. ๑) โดยพิจารณาตามเพศ การประกอบอาชีพของมารดา และระดับการศึกษาของมารดานั้น ปรากฏผลในตาราง ๑๓ ว่า การประกอบอาชีพของมารดากับเพศของผู้ตอบ มีความเกี่ยวข้องกับการถูกเลี้ยงดูแบบรักอย่างเชื่อมั่นได้ กล่าวคือ กลุ่มที่มารดาทำงานรายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบรักน้อยกว่า กลุ่มที่รายงานว่ามารดาไม่ทำงาน (คะแนนเฉลี่ย = ๗๑.๑๑ และ ๗๖.๑๘ ตามลำดับ) ถ้าพิจารณาแยกตามเพศจะเห็นว่า นักเรียนหญิงซึ่งมีมารดาทำงาน รายงานว่าถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยที่สุด แต่กลุ่มนี้ก็เป็นกลุ่มที่มีจริยธรรมสูงที่สุดด้วย

สรุปได้ว่าการรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบรักนั้น แตกต่างกันในกลุ่มผู้ตอบที่มีเพศต่างกัน มีมารดาทำงานหรือไม่ทำงานและทั้งสองลักษณะนี้ประกอบกัน

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบรัก โดยพิจารณาตามที่เกิด การประกอบอาชีพของมารดาเมื่อผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ และอาชีพของบิดา (ดูตาราง ๑๕ ในภาคผนวก ก.) ผลปรากฏว่า การรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบรักแตกต่างกันเฉพาะในกลุ่มผู้ตอบที่มีเกิดต่างกัน คือผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัดรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรัก (คะแนนเฉลี่ย = ๗๕.๑๖) มากกว่าผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพฯ (คะแนนเฉลี่ย = ๗๑.๐๒)

ตาราง ๑๓

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบรัก
ของนักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ โดยพิจารณาตามเพศ
การประกอบอาชีพของมารดา และระดับการศึกษา
ของมารดา

Source	df	MS	F
เพศ (ก)	๑	๑๒๙๑.๑๑	๖.๒๔ **
การประกอบอาชีพของมารดา (ข)	๑	๙๗๕.๑๖	๔.๗๑ *
ก X ข	๑	๑๑๘๘.๓๒	๕.๗๔ **
ระดับการศึกษาของมารดา (ค)	๑	๑๔.๕๓	< ๑
ก X ค	๑	๐.๓๒	< ๑
ข X ค	๑	๖.๓๒	< ๑
ก X ข X ค	๑	๒๙๒.๙๐	๑.๔๒
Error	๑๔๔	๒๐๖.๘๖	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๒๕

นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบรัก โดย
พิจารณาตามเพศ การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือจิต และการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
(ดูตาราง ๑๔) ผลปรากฏว่า การรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบรัก แตกต่างกันในกลุ่ม

ตาราง ๑๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบรัก
โดยพิจารณาตามเพศ การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทาง
กายหรือจิต และแบบการใช้เหตุผล

Source	df	MS	F
เพศ (ก)	๑	๑๗๘.๘๘	< ๑
แบบลงโทษ (ข)	๑	๓๙๖๒.๓๙	๒๒.๑๑**
ก X ข	๑	๑๙๙.๕๐	๑.๑๑
แบบใช้เหตุผล (ค)	๑	๑๐๒๒๓.๓๒	๕๗.๐๖**
ก X ค	๑	๑๑๗.๐๗	< ๑
ข X ค	๑	๑๓๖.๒๕	< ๑
ก X ข X ค	๑	๖๐๙.๐๐	๓.๔๕*
Error	๓๔๔		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๑๐

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑

ผู้ตอบที่รายงานว่าถูกลงโทษทางจิตหรือทางกาย และการใช้เหตุผลของบิดามารดา และการถูกเลี้ยงดูทั้งสองแบบร่วมกับเพศของผู้ตอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูง กล่าวคือผู้ตอบที่ถูกลงโทษทางจิตรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรัก มากกว่าผู้ตอบที่ถูกลงโทษทางกาย (คะแนนเฉลี่ยคือ ๗๕.๗๘ และ ๖๙.๑๗ ตามลำดับ) นอกจากนี้ ผู้ที่บิดามารดาให้เหตุผลมาก

รายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบรัก มากกว่าผู้ที่บิดามารดาให้เหตุผลน้อย (คะแนนเฉลี่ยคือ ๗๗.๙๒ และ ๖๗.๑๔ ตามลำดับ) ส่วนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามนั้น พบว่า กลุ่มที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักมากที่สุดคือกลุ่มชายและหญิงที่ถูกลงโทษทางจิต และบิดามารดาใช้เหตุผลมาก (คะแนนเฉลี่ย = ๘๒.๕๐ และ ๗๘.๗๐ ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยที่สุดคือ กลุ่มชายและหญิงที่ถูกลงโทษทางกาย และบิดามารดาใช้เหตุผลน้อย (คะแนนเฉลี่ย = ๖๕.๓๖ และ ๖๐.๙๕ ตามลำดับ) กลุ่มทั้งสองประเภทนี้มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างเชื่อมั่นได้ (วิธีของ Newman - Kuel ใน Winer ตารางหน้า ๓๔๕)

สรุปได้ว่า การรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบรักนั้น แตกต่างกันตามตัวแปรทางสังคมต่าง ๆ คือ เพศ ฐานะ ระดับการศึกษาหรือช่วงอายุ การประกอบอาชีพของมารดา และที่เกิด นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิตและแบบใช้เหตุผลด้วย

ส่วนผลการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการถูกเลี้ยงดูแบบรักกับตัวแปรอื่น ๆ ในกลุ่มผู้ตอบประเภทต่าง ๆ นั้น (ดูตาราง ๔ - ๑๐ ในภาคผนวก ค.) ปรากฏว่า การถูกเลี้ยงดูแบบรักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มผู้ตอบประเภทต่างๆ มาก กลุ่มกว่าการที่การถูกเลี้ยงดูแบบรัก จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม นอกจากนี้ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรัก ยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มผู้ตอบทุกประเภทที่ศึกษา และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการลงโทษทางกายในกลุ่มชายล้วน กลุ่มผู้มีอายุและการศึกษาต่ำ กลุ่มผู้มีฐานะต่ำและปานกลาง นอกจากนี้ กลุ่มหญิงล้วน ยังเป็นกลุ่มที่การถูกเลี้ยงดูแบบรักมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ อีกคือ การถูกเลี้ยงดูแบบรักสัมพันธ์ทางบวกกับการถูกควบคุม และสัมพันธ์ทางลบกับอายุและความสันทัดทางภาษาด้วย

การวิเคราะห์การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมหมายความว่า การที่ผู้ตอบรายงานว่า มารดาของตนไม่ปล่อยให้ตนเป็นตัวของตัวเอง แต่มารดาคอยออกคำสั่งและควบคุมพฤติกรรมของตนอยู่เสมอ การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตในผู้ตอบบางประเภท แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับจริยธรรมในผู้ตอบประเภทใดเลย อย่างไรก็ตาม การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ มีความแตกต่างกันในผู้ตอบประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม โดยพิจารณาตามตัวแปรทางสังคม ปรากฏว่า การรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ แปรปรวนไปตามฐานะ ชั้นเรียนหรือช่วยอายุ การประกอบอาชีพของมารดาพร้อมกับระดับการศึกษาของมารดา ที่เกิด เพศ การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และ เพศกับการใช้เหตุผลร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่เชื่อมั่นได้ทั้งสิ้น (ดูตาราง ๑๖, ๑๗, ๑๘ และ ๑๙ ในภาคผนวก ก.) ดังมีรายละเอียดคือ

ผู้ที่มีฐานะต่ำรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = ๖๒.๖๕) ส่วนผู้มีฐานะปานกลางรายงานว่าตนถูกควบคุมน้อยที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = ๕๙.๒๓) ส่วนผู้มีฐานะสูงอยู่ระหว่างกลาง (คะแนนเฉลี่ย = ๖๐.๘๓) ส่วนระดับการศึกษาหรือช่วงอายุนั้นก็มีความสัมพันธ์กับรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม กล่าวคือ นักเรียนชั้น ป. ๖ รายงานว่าถูกควบคุมมากที่สุด และน้อยลงเป็นลำดับเมื่ออายุเพิ่มขึ้น จนนักเรียนชั้น ม.ศ. ๕ รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยที่สุด ในการวิเคราะห์นี้มิได้รวมกลุ่มนิสิตปีที่ ๒ ด้วย จึงไม่ทราบผลของกลุ่มนี้

ส่วนการปฏิสัมพันธ์ของการประกอบอาชีพของมารดา และระดับการศึกษาของมารดาของผู้ตอบในชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ที่เกี่ยวข้องกับการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม คือมารดาที่มีงานอาชีพนั้นควบคุมลูกเป็นปริมาณปานกลาง ส่วนมารดาที่ไม่ทำงานนั้น ถ้ามีการศึกษาต่ำจะควบคุมลูกน้อย ถ้ามีการศึกษาสูงจะควบคุมลูกมาก (คะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มหลังคือ ๖๐.๖๙ และ ๖๖.๑๖ ตามลำดับ)

ผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพฯ นั้น รายงานว่าถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด (คะแนนเฉลี่ยคือ ๖๓.๖๗ และ ๕๙.๓๒ ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบที่เป็นหญิงนั้น รายงานว่าถูกควบคุมมากกว่าผู้ตอบที่เป็นชาย (คะแนนเฉลี่ย = ๖๗.๙๔ และ ๖๑.๙๗ ตามลำดับ)

ส่วนการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเกี่ยวข้องกับการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมคือ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากรายงานว่าตนถูกควบคุมมากกว่า ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย (คะแนนเฉลี่ย = ๖๖.๒๓ และ ๖๓.๕๘)

ท้ายที่สุด การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เกี่ยวพันกับการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมคือ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากทั้งชายและหญิง รายงานว่าถูกควบคุมเป็นปริมาณปานกลาง แต่ในหมู่ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยนั้น ชายรายงานว่าตนถูกควบคุมน้อยที่สุด ส่วนหญิงรายงานว่าตนถูกควบคุมมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มหลัง = ๕๘.๙๕ และ ๖๘.๒๒ ตามลำดับ)

จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมกับตัวแปรอื่น ๆ ในกลุ่มผู้ตอบประเภทต่าง ๆ ผลปรากฏว่าการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มหญิงล้วน กลุ่มฐานะต่ำและฐานะปานกลาง แต่การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับจริยธรรมในระดับที่เชื่อมั่นได้เลยไม่ว่าในกลุ่มผู้ตอบประเภทใด การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการถูกหลงโทษทางกายอย่างเชื่อมั่นได้ในกลุ่มผู้ตอบ ๔ ประเภทคือ กลุ่มชายล้วน และกลุ่มผู้ตอบฐานะต่ำปานกลาง และสูง ส่วนการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้มีความสัมพันธ์กับการถูกเลี้ยงดูแบบรักอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะในกลุ่มผู้ตอบหญิง นอกจากนี้การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม ยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสันตทานทางภาษาในผู้ตอบทุกประเภท ยกเว้นผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาต่ำ หรืออายุน้อยเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่แสดงว่า ทั้งชายและหญิงจะถูกควบคุมน้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น สรุปได้ว่าการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์กับความสันตทานทางภาษาในกลุ่มผู้ตอบหลายประเภทมากที่สุด โดยผู้ที่รายงานว่าถูกควบคุมมากมีความสันตทาน

ทางภาษาน้อย นอกจากนี้ การถูกเลี้ยงดูแบบความคุมยังมีความสัมพันธ์กับการถูกเลี้ยงดูแบบ
 ลงโทษทางกายในหลายกลุ่มด้วย ซึ่งแสดงว่าผู้ที่ถูกควบคุมมากจะถูกลงโทษทางกายมากกว่า
 ทางจิตด้วย

การวิเคราะห์การถูกลงโทษทางกายหรือจิต การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย
 หมายถึง การรายงานว่าเป็นมารดาของผู้ตอบ ได้ใช้วิธีการทำให้ผู้ตอบทราบ และเจ็บกาย
 เมื่อกระทำผิด ส่วนการลงโทษทางจิตหมายความถึง การว่ากล่าวตักเตือนด้วยวาจาการ
 รับความรัก และการตัดสิทธิ์ต่าง ๆ การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือจิตนี้มีความสัมพันธ์
 กับลักษณะมุ่งอนาคตในผู้ตอบบางประเภท แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับจริยธรรมใน
 กลุ่มผู้ตอบประเภทใดเลย แต่อย่างไรก็ตามการถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิตนี้
 มีปริมาณต่าง ๆ กันในผู้ตอบประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือ
 จิต ปรากฏว่าตัวแปรนี้มีความแปรปรวนตามตัวแปรทางสังคมของผู้ตอบมากมาย (ดูตาราง
 ๒๐, ๒๑, ๒๒ และ ๒๓ ในภาคผนวก ก.) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชนิดของการลงโทษที่ได้รับแตกต่างกันตามเพศ ของผู้ตอบในระดับที่เชื่อมั่นได้สูง
 กล่าวคือ ชายรายงานว่าคุณถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต (คะแนนเฉลี่ย = ๒๖.๖๕)
 ส่วนหญิงรายงานว่าคุณถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย (คะแนนเฉลี่ย = ๒๓.๓๘) ส่วน
 ผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะต่างกันรายงานว่าคุณถูกลงโทษแตกต่างกันอย่างเชื่อมั่นได้สูงคือ ผู้ตอบ
 ที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำรายงานว่าถูกลงโทษทางกายมาก (คะแนนเฉลี่ย = ๒๗.๙๕) ผู้
 ตอบที่มาจากครอบครัวฐานะสูงรายงานว่า คุณถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย (คะแนน
 เฉลี่ย = ๒๓.๑๐) ส่วนผู้มีฐานะปานกลางก็รายงานเรื่องนี้ในระดับกลาง (คะแนนเฉลี่ย
 = ๒๔.๐๐) ส่วนผู้ที่มีช่วงอายุหรือเรียนอยู่ในระดับต่างกันก็ได้รายงานในเรื่องนี้แตกต่าง
 กันอย่างเชื่อมั่นได้สูงกล่าวคือ ผู้ที่อยู่ในช่วงอายุต่ำรายงานว่าถูกลงโทษทางกายมากกว่า
 ทางจิต ส่วนผู้ที่อยู่ในช่วงอายุสูงรายงานว่าถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย

วิธีการลงโทษยังแตกต่างกันตามระดับการศึกษาของมารดา กล่าวคือ บุตรที่มารดามีการศึกษาทำรายงานว่าถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต (คะแนนเฉลี่ย = ๒๙.๐๓) ส่วนบุตรที่มารดามีการศึกษาสูงรายงานว่าถูกลงโทษทางกายน้อยกว่า (คะแนนเฉลี่ย = ๒๓.๑๕) นอกจากนี้ ระดับการศึกษาของมารดาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของมารดา ยังมีความเกี่ยวข้องกับวิธีการลงโทษเด็ก กล่าวคือ ในหมู่ผู้ที่มารดาไม่ทำงานนั้นบุตรถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตเล็กน้อย แต่ในหมู่ผู้ที่มารดาทำงานและมารดามีการศึกษาทำรายงานว่าถูกลงโทษทางกายมาก (คะแนนเฉลี่ย = ๓๑.๑๑) ส่วนผู้ที่มารดามีการศึกษาสูงและมีงานทำรายงานว่าถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย (คะแนนเฉลี่ย = ๒๔.๒๙) การวิเคราะห์นี้ทำในกลุ่มนักเรียน ป. ๖ และ ม. ศ. ๑ เท่านั้น ส่วนการวิเคราะห์กลุ่มรวม ซึ่งมีผู้ตอบชั้น ม. ศ. ๓ ม. ศ. ๕ และอุดมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยนั้น ปรากฏว่า กลุ่มที่มีมารดาทำงานเมื่อผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ปีนั้น กลุ่มนี้รายงานว่าตนถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต (คะแนนเฉลี่ย = ๒๖.๖๔) ส่วนผู้ตอบที่มารดาไม่ทำงานนั้นรายงานว่าตนโดน ลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย (คะแนนเฉลี่ย = ๒๔.๘๒)

นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการลงโทษนี้แตกต่างกันอย่างเด่นชัดในผู้ตอบที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมากและน้อย กล่าวคือกลุ่มผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยรายงานว่าตนถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตมาก (คะแนนเฉลี่ย = ๒๙.๒๗) แต่กลุ่มผู้ตอบที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมากรายงานว่าตนถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตเล็กน้อย (คะแนนเฉลี่ย = ๒๖.๙๑) ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าการถูกลงโทษทางกายและทางจิตนั้น แตกต่างกันตามเพศ ฐานะของครอบครัว ช่วงอายุ ระดับการศึกษาของมารดา การประกอบอาชีพของมารดาทั้งในอดีตและปัจจุบัน และยังขึ้นอยู่กับการถูกเลี้ยงดูแบบรักด้วย

ส่วนการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างวิธีการที่ถูกลงโทษและตัวแปรอื่น ๆ ในกลุ่มผู้ตอบประเภทต่าง ๆ ปรากฏว่าวิธีการลงโทษนี้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ คือมีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มผู้มีอายุน้อย และในกลุ่มผู้มาจากครอบครัวยากจน โดยผู้ที่ถูกลงโทษทางกายมากมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าผู้ที่ถูกลงโทษทางจิต นอกจากนี้วิธีการถูกลงโทษยังสัมพันธ์ในทางลบ กับความสันทัดทางภาษาอย่างเชื่อถือได้ใน

ผู้ตอบทุกประเภทยกเว้นผู้ตอบที่มีอายุน้อยมาก กล่าวคือผู้ที่ถูกลงโทษทางกายมากมีความสัมพันธ์ทางภาษาน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า การรายงานว่าตนถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตนั้น ลดน้อยลงเมื่อผู้ตอบมีอายุมากขึ้น และลดน้อยลงในผู้ตอบที่บิดามารดามีระดับการศึกษาสูงขึ้น และมีฐานะสูงขึ้น

ที่สำคัญคือ วิธีการถูกลงโทษนี้ยังสัมพันธ์กับวิธีการเลี้ยงดูอื่น ๆ ทั้ง ๓ แบบในผู้ตอบประเภทต่าง ๆ กล่าวคือ การถูกลงโทษทางกายมีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกลงโทษแบบรักในกลุ่มผู้ตอบ ๔ ประเภทคือ กลุ่มชายล้วน กลุ่มผู้มีอายุน้อย กลุ่มผู้มีฐานะต่ำและปานกลาง ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบที่ถูกลงโทษทางกายมากรายงานว่าตนถูกลงโทษแบบรักน้อย ส่วนผู้ตอบที่ถูกลงโทษทางจิตรายงานว่าตนถูกลงโทษแบบรักมาก วิธีการลงโทษยังมีความสัมพันธ์ทางบวก กับปริมาณการถูกควบคุมจากมารดาด้วย ดังปรากฏในกลุ่มผู้ตอบทุกกลุ่มที่แยกตามเพศ และฐานะของครอบครัว โดยผู้ที่ถูกลงโทษทางกายมาก รายงานว่าตนถูกลงโทษแบบควบคุมมากด้วย นอกจากนี้ วิธีการถูกลงโทษยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้เหตุผลของบิดามารดาในกลุ่มทุกประเภท ยกเว้นกลุ่มหญิงล้วนและกลุ่มผู้มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง โดยปรากฏว่า ผู้ที่ถูกลงโทษทางกายมากรายงานว่าบิดามารดาของตนใช้เหตุผลกับตนน้อย สรุปแล้วกลุ่มที่คะแนนรายงานการถูกลงโทษ มีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่น ๆ ของผู้ตอบน้อยมาก ได้แก่กลุ่มผู้ที่มีอายุมากและกำลังเรียนในระดับการศึกษาสูง

การวิเคราะห์การถูกลงโทษแบบใช้เหตุผล การถูกลงโทษแบบใช้เหตุผล หมายความว่า การที่ผู้ตอบรายงานว่าบิดามารดาของตนแจ่มแจ้งเหตุผลต่าง ๆ แก่ตนในการสนับสนุนให้กระทำหรือในการห้ามปรามมิให้กระทำ การใช้เหตุผลนี้ตรงข้ามกับการที่บิดามารดาใช้อารมณ์ในการควบคุมพฤติกรรมของบุตร

การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้มีความสำคัญมาก เพราะการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้มีความสัมพันธ์กับจริยธรรมด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากนี้การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลยังมีความแปรปรวนตามลักษณะทางสังคมของผู้ตอบด้วย (ดูตาราง ๒๔, ๒๕, ๒๖, และ ๒๗ ในภาคผนวก ก.) ยังมีรายละเอียดคือ

การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แปรปรวนไปตามฐานะของครอบครัวของผู้ตอบอย่างเชื่อมั่นได้สูง กล่าวคือ ผู้ตอบที่มาจากครอบครัวฐานะสูงรายงานว่าบิดามารดาใช้เหตุผลกับตนมากที่สุด รองลงมาคือพวกฐานะปานกลาง ส่วนกลุ่มที่รายงานว่าบิดามารดาใช้เหตุผลกับตนน้อยที่สุดคือกลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ (คะแนนเฉลี่ยใช้เหตุผลของผู้ตอบฐานะสูง = ๓๗.๒๑ ปานกลาง = ๓๕.๒๙ และต่ำ = ๓๔.๒๕) นอกจากนี้ฐานะของครอบครัวและเพศของผู้ตอบร่วมกัน ยังมีความสัมพันธ์กับการรายงานการใช้เหตุผลอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มที่รายงานว่าบิดามารดาใช้เหตุผลกับตนน้อยที่สุดคือกลุ่มนักเรียน ม.ศ. ๓ จากครอบครัวฐานะต่ำ (คะแนนเฉลี่ย = ๓๒.๑๓) และผู้ที่รายงานว่าบิดามารดาใช้เหตุผลมากที่สุด คือกลุ่มนักเรียนฐานะสูงที่อยู่ในระดับการศึกษาเดียวกัน (คะแนนเฉลี่ย = ๔๑.๐๐)

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน ของรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของนักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ปรากฏว่าชายรายงานว่าบิดามารดาใช้เหตุผลกับตนมากที่สุด ส่วนหญิงรายงานเช่นนี้น้อยกว่าอย่างเชื่อมั่นได้ (คะแนนเฉลี่ยการใช้เหตุผล = ๓๘.๘๗ และ ๓๔.๖๑ ตามลำดับ) นอกจากนี้เพศกับการประกอบอาชีพของมารดาด้วยกันยังมีความสัมพันธ์กับรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอย่างเชื่อมั่นได้ กล่าวคือ ผู้ตอบหญิงซึ่งมีมารดาทำงาน รายงานว่าถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = ๓๒.๑๓) ส่วนผู้ตอบชายซึ่งมีมารดาทำงานเช่นกันกลับรายงานว่าถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = ๓๙.๑๖) ส่วนกลุ่มชายและหญิงที่มารดาไม่ทำงาน รายงานว่าถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในปริมาณปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย = ๓๘.๕๘ และ ๓๗.๐๘ ตามลำดับ)

ในการพิจารณาความแปรปรวน ของคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในกลุ่มรวม ตามที่เกิด การทำงานของมารดาเมื่อผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ และลักษณะอาชีพของบิดาแล้ว ปรากฏว่า ที่เกิดร่วมกับอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอย่างเชื่อมั่นได้ กล่าวคือ ผู้ที่เกิดในกรุงเทพฯและบิดามีอาชีพที่จัดว่าต่ำทางสังคมรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยกว่ากลุ่มประเภทอื่น ๆ ทั้ง ๓ กลุ่ม นอกจากนี้ลักษณะอาชีพของบิดาร่วมกับการประกอบอาชีพของมารดาในอดีต ยังมีความสัมพันธ์กับการ

ใช้เหตุผลอย่างเชื่อมั่นได้คือ ในหมู่ผู้ที่มารดาได้ทำงานเมื่อตนเป็นเด็กเล็กนั้น ผู้ที่บิดามีอาชีพที่จัดว่าสูงทางสังคมรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก (คะแนนเฉลี่ยการใช้เหตุผล = ๓๗.๐๔) ส่วนที่บิดามีอาชีพที่จัดว่าต่ำทางสังคมรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยที่สุดทั้ง ๆ ที่มารดาของตนมิได้ทำงานเช่นกัน (คะแนนเฉลี่ย = ๓๔.๒๐) ส่วนกลุ่มที่มารดาเคยทำงานในอดีต ไม่ว่าบิดาจะมีอาชีพที่จัดว่าสูงหรือต่ำทางสังคมรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นปริมาณปานกลางทั้งสองกลุ่ม (คะแนนเฉลี่ยการใช้เหตุผล = ๓๕.๐๔ และ ๓๕.๔๖ ตามลำดับ)

ส่วนการพิจารณาการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในกลุ่มผู้ที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักมากและน้อย ปรากฏว่า การเลี้ยงดูสองแบบนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างเชื่อมั่นได้สูงกล่าวคือ กลุ่มที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมากรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากด้วย และกลุ่มที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยด้วย (คะแนนเฉลี่ยการใช้เหตุผล = ๓๗.๖๖ และ ๓๒.๗๕ ตามลำดับ)

จึงสรุปได้ว่า การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้ แปรปรวนไปตามฐานะของครอบครัว ช่วงอายุหรือระดับการศึกษา เพศ การประกอบอาชีพของมารดาในอดีตและปัจจุบัน ที่เกิดลักษณะอาชีพของบิดา และการถูกเลี้ยงดูแบบรัก โดยตัวแปรต่างๆ เหล่านี้ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มากกว่าที่จะมีความสัมพันธ์อย่างเดี่ยว ๆ กับการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล นอกจากตัวแปร ๓ ตัวคือ ฐานะของครอบครัว เพศของผู้ตอบ และการถูกเลี้ยงดูแบบรักเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์อย่างเดี่ยว ๆ กับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล กับตัวแปรอื่นๆ ปรากฏว่า การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลักษณะมุงอนาคตของผู้ตอบทุกประเภท ซึ่งแยกศึกษาตามเพศ ช่วงอายุหรือชั้นเรียน และฐานะของครอบครัว นอกจากนี้การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรมในผู้ตอบ ๔ ประเภทคือ ผู้ตอบชาย ผู้ตอบที่มีอายุมาก ผู้ตอบที่มาจากครอบครัวยากจนและร่ำรวย นอกจากนี้การใช้เหตุผลในการอบรมเด็กยังขึ้นอยู่กับการศึกษาของบิดาและ

มารดาด้วย กล่าวคือในกลุ่มทั้งชายและหญิงที่บิดามารดามีการศึกษาสูงนั้น รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

นอกจากนี้ การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลยังมีความสัมพันธ์กับการถูกเลี้ยงดูแบบรักและแบบลงโทษในลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้คือ การใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการถูกเลี้ยงดูแบบรักอย่างเชื่อมั่นได้ ในกลุ่มผู้ตอบทุกประเภทที่แยกตามเพศ อายุ และฐานะทางสังคมกล่าวคือ ผู้ตอบที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากก็รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักมากด้วย แต่ผู้ตอบที่รายงานว่าตนถูกลงโทษทางกายมากนั้นรายงานด้วยว่าบิดามารดาปฏิบัติตามอารมณ์มากกว่าใช้เหตุผลกับตน ผู้ตอบที่รายงานเช่นนี้มาจากกลุ่มประเภทต่างๆ แทบทุกกลุ่มยกเว้นกลุ่มผู้ตอบหญิงล้วน และกลุ่มผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง แต่ลักษณะการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมในกลุ่มประเภทใดเลย และที่น่าประหลาดใจก็คือ การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความสันตทิฐยทางภาษาของผู้ตอบประเภทต่าง ๆ แต่อย่างไรด้วย

จึงสรุปได้ว่า จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับตัวแปรอื่นๆ ปรากฏว่าการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต และการถูกเลี้ยงดูแบบรักในกลุ่มผู้ตอบทุกประเภท ที่แยกพิจารณาตามเพศ ฐานะของครอบครัว และช่วงอายุหรือชั้นเรียน นอกจากนี้ การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายและจิตในกลุ่มผู้ตอบส่วนใหญ่ รองลงไปคือ การที่คะแนนการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรมในกลุ่มผู้ตอบหลายประเภท และยังสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการศึกษาของบิดาและมารดาด้วย

สรุป การศึกษาภาคสนามนี้ ได้มีหลักฐานจากทฤษฎีและผลการวิจัยต่างๆ พอตั้งเป็นสมมติฐานได้ ๗ ข้อ สมมติฐานเหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการทำนายความแตกต่างของระดับจริยธรรมในกลุ่มคนประเภทต่าง ๆ และการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างระดับจริยธรรมกับลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยภาคสนามนี้ได้ให้ข้อมูลที่สนับสนุนสมมติฐานบางข้อ

และสนับสนุนบางส่วนของสมมติฐานข้ออื่น ๆ นอกจากนี้ข้อมูลบางชนิดยังสนับสนุนสมมติฐานบางข้อแต่เฉพาะในบางกรณีเท่านั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สมมติฐาน ๑ กล่าวว่า “บุคคลที่มีอายุและการศึกษาสูงมีระดับจริยธรรมสูงกว่าบุคคลที่มีอายุและการศึกษาต่ำ” ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามโดยส่วนรวมมิได้สนับสนุนสมมติฐานนี้ เพราะไม่พบว่าคนที่มิใช่วัยต่างกันมีคะแนนจริยธรรมแตกต่างกัน แต่มีหลักฐานจากการพิจารณาเปอร์เซ็นต์ของผู้มีจริยธรรม ในแต่ละชั้น โดยแยกตามเพศ และฐานะของครอบครัวพบว่า ในกลุ่มผู้ตอบที่เป็นชาย และกลุ่มชายหญิงที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำนั้น สมมติฐานนี้ได้รับการสนับสนุนมากกว่าข้อมูลจากกลุ่มอื่น ๆ

สมมติฐาน ๒ กล่าวว่า “ในวัยเด็กจนกระทั่งวัยรุ่นตอนกลาง หญิงมีจริยธรรมสูงกว่าชาย ส่วนในวัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่ตอนต้นนั้น ชายมีจริยธรรมสูงกว่าหญิง” สมมติฐานนี้ได้รับการสนับสนุนจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจริยธรรม โดยพิจารณาเพศของผู้ตอบร่วมกับช่วงอายุ แต่จากการพิจารณาเปอร์เซ็นต์ของผู้มีจริยธรรมในชั้นต่างๆ ในกลุ่มผู้ตอบที่มีช่วงอายุต่างๆ กัน โดยเปรียบเทียบกลุ่มชายกับหญิงทุกช่วงอายุโดยการศึกษาข้อมูลในรายละเอียดเช่นนี้จึงพบว่า มีหลักฐานที่จะสนับสนุนสมมติฐาน ๒ นี้ได้ก็พอประมาณ

สมมติฐาน ๓ กล่าวว่า “ผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำมีจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะสูงความแตกต่างนี้เด่นชัดในกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อย (การศึกษาต่ำ) มากกว่าในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (การศึกษาสูง)” ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมิได้สนับสนุนสมมติฐานข้อนี้ เพราะปรากฏว่า เฉพาะในกลุ่มนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ (อายุและการศึกษานานกลาง) ที่ปรากฏความแตกต่างทางจริยธรรมระหว่างผู้ตอบที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะต่างกัน ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยกว่า (กลุ่ม ป. ๖ และ ม.ศ. ๑) ไม่แตกต่างกันทางจริยธรรมตามฐานะของครอบครัว

สมมติฐาน ๔ กล่าวว่า “ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมากมีจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดู

แบบรักน้อย” สมมติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างมั่นคงจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจริยธรรมตามการถูกเลี้ยงดูแบบรัก

สมมติฐาน ๕ กล่าวว่า “ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมน้อยมีจริยธรรมสูงกว่า ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยและควบคุมมาก” ผลจากการศึกษาภาคสนามกลับปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมของคนในกลุ่มทั้งสองประเภทนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ อนึ่ง การวิเคราะห์ผลการวิจัยภาคสนามทั้งหมด ให้ผลสอดคล้องกันว่าการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากหรือน้อยนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับระดับจริยธรรมของบุคคลแต่อย่างไร

สมมติฐาน ๖ กล่าวว่า “ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (แบบรักมากควบคุมน้อย ใช้เหตุผลมาก และถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย) มีจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ ทั้งหมด” ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจริยธรรม และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจริยธรรม กับคะแนนการรายงานการถูกลอบรมเลี้ยงดูปรากฏว่า ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมากและใช้เหตุผลมาก มีจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อย และใช้เหตุผลน้อย แต่การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และแบบลงโทษทางจิตนั้นไม่สัมพันธ์โดยตรงกับระดับจริยธรรม แต่การลงโทษทางจิตมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมโดยผ่านตัวแปรปรวนอื่น ทำให้ได้ข้อสนับสนุนสมมติฐานนี้สามในสี่ส่วน

สมมติฐาน ๗ กล่าวว่า “ระดับจริยธรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต และความสนักัดทางภาษา” ผลปรากฏว่า ระดับจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตอย่างเชื่อมั่นได้สูงในกลุ่มผู้ถูกศึกษาทั้งหมด แต่ระดับจริยธรรมไม่มีความสัมพันธ์ในระดับที่เชื่อมั่นได้กับความสนักัดทางภาษาในกลุ่มผู้ตอบประเภทใดเลย ฉะนั้นข้อมูลจากการวิจัยภาคสนามนี้จึงสนับสนุนส่วนแรกของสมมติฐาน ๗ เท่านั้น

จึงสรุปได้ว่า ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม สอดคล้องอย่างสมบูรณ์กับสมมติฐานเพียงข้อเดียว และสมมติฐานอื่น ๆ ได้รับการสนับสนุนแต่เพียงบางส่วนของแต่ละข้อ

เท่านั้นซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่า ปรัชญาการณ์ทางจริยธรรมที่กำลังศึกษาอยู่นี้มีความซับซ้อน
มากจนกระทั่งสมมติฐานซึ่งทำนายโดยใช้ตัวแปรอิสระเพียงน้อยตัวในแต่ละข้อ ไม่เป็นการ
เพียงพอที่จะเข้าใจความแตกต่างทางจริยธรรมของบุคคลได้ อย่างไรก็ตาม สมมติฐานที่กั
ไว้ในการศึกษาภาคสนามนี้ ก็มีประโยชน์ในฐานะที่เป็นจุดเริ่มต้น ของการพินิจพิจารณา
ข้อมูลแต่ละส่วนเท่านั้น และเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดในค่านั้น ๆ ต่อไป ดัง
ที่ได้กระทำไปแล้วในการวิจัยนี้

วิธีการทดลองและผลการวิจัย

การวิจัยแบบการทดลองในโครงการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมซื่อสัตย์ของวัยรุ่น โดยได้พิจารณาสาเหตุสำคัญ ๒ ประเภทคือ ลักษณะของสถานการณ์วัย และลักษณะของบุคคล ในอันที่จะทำนายพฤติกรรมซื่อสัตย์หรือพฤติกรรมโกงของเขาในสถานการณ์นั้น การวิจัยส่วนนี้ประกอบด้วย การทดลองทดลอง (pilot study) และการทดลองจริง (experiment) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การลองทดลอง

ก่อนที่นักวิจัยเชิงทดลองจะเก็บข้อมูลได้ จะต้องมีการลอง ใช้วิธีการสร้างสาเหตุที่ตนกำหนดขึ้น กับบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับคนที่จะมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจริง และวัดผลที่เกิดจาก สาเหตุที่เหมือนกันเหมือน ในการทดลองจริงทุกประการการลองทดลองนี้จำเป็นมาก โดยเฉพาะในการทดลองที่ซับซ้อน ดังเช่นการทดลองวิธีกระชับจิตใจของวัยรุ่นไทยนี้ นอกจากนั้น นักวิจัยคณะนี้ ยังมีความจำเป็นต้องตรวจสอบหากกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม และสร้างสถานการณ์วัยให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างนั้น ฉะนั้นจุดมุ่งหมายในการลองทดลองจึงมีด้วยกัน ๕ ประการคือ ๑. การค้นหากลุ่มตัวอย่างที่สมควรจะได้รับการกระชับจิตใจ ๒. การปรับปรุงสภาพการเล่นเกมส์แข่งขันให้มีลักษณะวัยใจ ๓. การทดลองใช้รางวัลประเภทต่าง ๆ ๔. การลองใช้และปรับปรุงลักษณะของตัวแบบ สุดท้ายคือ ๕. การลองใช้แบบสอบถามเพื่อให้แน่ใจว่า เด็กไม่มีปัญหาในการตอบแบบสอบถามชุดนั้น

การค้นหากลุ่มตัวอย่างที่สมควรจะได้รับการกระชับจิตใจ เป็นจุดประสงค์แรกของการลองทดลองนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักว่า จะต้องหากลุ่มวัยรุ่นที่ไม่เกรงกลัวสภาพการณ์

ในการทดลอง จนไม่กล้าทำผิด จึงลองใช้กลุ่มวัยรุ่นในโรงเรียนหญิงล้วน และฐานะก่อนข้างที่ กลุ่มวัยรุ่นชายหญิงในโรงเรียนสาธิต และกลุ่มวัยรุ่นในโรงเรียนชายหญิงผู้มีฐานะปานกลางก่อนข้างต่ำ ผลปรากฏว่ากลุ่มวัยรุ่นชายผู้มีฐานะปานกลางก่อนข้างต่ำนี้เท่านั้นที่มีความเหนียวรั้งจิตใจของตนเองต่ำกว่าเพื่อน จึงได้เลือกกลุ่มวัยรุ่นที่มีลักษณะเช่นนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป ในการทดลองนี้ได้ใช้นักเรียน ม.ศ. ๑ ชายหญิงถึง ๕๐ คน ก่อนที่จะเริ่มการทดลองจริงได้

สำหรับการปรับปรุงสภาพการเล่นเกมแข่งขัน ให้มีลักษณะช่วยๆ ใจนั้น ผู้วิจัยตระหนักว่า สภาพในห้องทดลองและเกมที่เล่นจะต้องมีความแนบเนียน และช่วยๆ ใจให้เด็กอยากได้รางวัลเหมือนสภาพตามธรรมชาติอย่างที่สุด การให้เด็กเล่นเกมทำคะแนนสูง แข่งกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ใน การทดลอง ปรากฏว่า ไม่เป็นเครื่องช่วยๆ ใจให้เด็กโกงคะแนนมากนักในการทดลอง จึงได้เพิ่มสภาพการแข่งขันกับเด็กแปลกหน้าผู้มาจากโรงเรียนอื่นเข้าไปด้วย จึงทำให้ได้สภาพช่วยๆ ใจในปริมาณที่ต้องการ ในที่นี้สามารถอธิบายข้อที่อาจจะสงสัยที่ว่า การทดลองนี้ มุ่งที่จะหาวิธีโน้มน้าวจิตใจเด็กไม่ให้โกง แต่เหตุไรจึงสร้างสถานการณ์ที่ช่วยๆ ใจให้เด็กโกงให้มากที่สุด จึงต้องขอชี้แจงให้เข้าใจว่า ในการทดลองเช่นนี้จะต้องสร้างสภาพช่วยๆ ใจให้รุนแรงเหมือนความเป็นจริงเสียก่อน และแน่ใจว่าจะมีเด็กโกงในสภาพเช่นนี้มาก และเมื่อนั้น ผู้วิจัยจึงทดลองใช้วิธีต่างๆ ที่จะยับยั้งเด็กมิให้โกงในสภาพที่ช่วยๆ ใจเช่นนี้ ถ้าสร้างสภาพช่วยๆ ใจให้เกิดขึ้นไม่ได้ ผู้วิจัยก็ยอมไม่สามารถจะทดลองใช้วิธียับยั้งใจเด็กเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของวิธีเหล่านั้นได้ มีการทดลองในต่างประเทศหลายเรื่องที่มีได้ตระหนักถึงปัญหานี้ให้มากเท่าที่ควร การทดลองนั้นๆ จึงให้ผลที่ยังสรุปไม่ได้แน่ชัด

สำหรับการทดลองใช้รางวัลประเภทต่างๆ ในการทดลองนี้ มีความจำเป็นต้องใช้รางวัลที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน ในความคิดของเด็กทุกกลุ่มทดลอง ในการทดลองทดลองได้ใช้รางวัลเป็นเงินจำนวนต่างๆ แต่พบว่า เงินจำนวนหนึ่งอาจมีค่าต่างกันตามปริมาณความแร้นแค้นทางเศรษฐกิจของเด็ก นอกจากนี้การสัญญาว่าจะให้รางวัลเป็นเงินนั้น ก่อให้เกิด

ความสงสัยว่าจะให้จริงหรือไม่อีกด้วย คณะผู้วิจัยจึงเปลี่ยนมาใช้ของรางวัล ซึ่งบรรจุอยู่ในหีบห่อมิกซิคแทน ทำให้เด็กไม่ทราบว่ารางวัลเป็นอะไร มีค่ามากน้อยเพียงไร เพียงแต่ทราบว่าจะได้รับรางวัลแน่ถ้าชนะในการเล่นเกมนั้น

สรุปแล้ว การลองทดลองได้ชี้ให้เห็นปัญหา และช่วยในการปรับปรุงสถานการณ์ย่อย กำหนดกลุ่มตัวอย่าง และรางวัลที่จะใช้ ส่วนการลองใช้ตัวแบบลักษณะต่างๆ และการใช้แบบสอบถามหลังการเล่นเกมนั้น ปรากฏว่า ไม่มีปัญหามากนัก การลองทดลองนี้ใช้เวลาถึง ๒๐ ชั่วโมง คือตลอด ๑ สัปดาห์นั่นเอง เมื่อลองทดลองวิธีการต่างๆ จนมั่นใจว่าใช้ได้แล้ว จึงได้เริ่มการทดลองต่อไป

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ที่ได้รับเชิญมาร่วมในการทดลอง ณ ห้องปฏิบัติการคือ นักเรียนชาย ๓๐๐ คน ผู้กำลังเรียนอยู่ในชั้น ม.ศ. ๑ และ ม.ศ. ๒ ของโรงเรียนรัฐบาลประเภทสหศึกษาและชายล้วนอย่างละหนึ่งโรงในเขตบางกะปิ กรุงเทพฯ มีอายุระหว่าง ๑๒ ถึง ๑๗ ปี โดยมีอายุเฉลี่ย ๑๔ ปี ๘ เดือน วัยรุ่นชายเหล่านี้ ๗๔% เกิดในกรุงเทพฯ เป็นบุตรข้าราชการ ๓๑% และอีก ๓๔% มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมค่อนข้างต่ำ ๔๘% ของวัยรุ่นชายกลุ่มนี้มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง และอีก ๓๘% มาจากครอบครัวฐานะยากจน มีเพียง ๑๔% ที่มารดามีระดับการศึกษาสูงกว่า ป. ๔ และขณะที่มาร่วมการทดลองนี้ ๖๗% มีมารดาซึ่งทำงานหารายได้ช่วยครอบครัว (ข้อมูลนี้ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ถูกทดลองเอง)

วัยรุ่นชายเหล่านี้ ถูกสุ่มมาจากทุกห้องเรียนในระดับ ม.ศ. ๑ และ ม.ศ. ๒ โดยมีส่วนร่วมการทดลองที่มาจากชั้น ม.ศ. ๑ มากกว่า ม.ศ. ๒ การทดลองนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการทดลองนี้ที่จะศึกษาวัยรุ่นประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างลึกซึ้ง แม้วัยรุ่นชาย ๓๐๐ คนผู้มาร่วมในการทดลองนี้จะมีได้ถูกสุ่มตัวอย่าง (random sampling) มาจากนั้นเรียนประเภทเดียวกันนี้ในเขตกรุงเทพมหานคร แต่เป็นการเลือกโรงเรียนที่ใกล้เคียงกับศูนย์ปฏิบัติการวิจัย โดยผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่า นักเรียน

ชายในโรงเรียนทั้งสองแห่งนี้ไม่น่าจะมีลักษณะที่แตกต่างอย่างมากไปจากนักเรียนชายประเภทเดียวกันนี้ ซึ่งจะได้มาด้วยการสุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตามวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างในการทดลองนี้ คล้ายคลึงกับที่ใช้ในการทดลองทางบ้านนี้แทบทุกเรื่องในต่างประเทศ

นักเรียนชาย ๓๐๐ คนนี้ได้ถูกจับสลากทีละ ๕ คนให้เข้าอยู่ในสภาวะการทดลองอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๑๐ สภาวะ (ดูแบบแผนการทดลองหน้า ๗๘) จนครบสภาวะละ ๓๐ คน การสุ่มผู้ถูกทดลองเข้าสภาวะการทดลองต่าง ๆ (random assignment) นี้เป็นวิธีการเฉพาะในการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะจัดผู้ถูกทดลอง เข้าสภาวะการทดลองต่าง ๆ โดยไม่มีความลำเอียงใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อให้ลักษณะของผู้ถูกทดลองที่อยู่ในสภาวะการทดลองทั้ง ๑๐ สภาวะเท่าเทียมกันก่อนที่จะเริ่มการทดลอง ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งดังกล่าวนี้ ได้แก่ ลักษณะความซื่อสัตย์ คือจะต้องมีจำนวนคนที่ซื่อสัตย์ (หรือคนที่ชอบโกง) เท่าๆ กันในทั้ง ๑๐ สภาวะ ซึ่งวิธีการจับสลากเข้าสภาวะการทดลองต่าง ๆ จะทำให้เกิดความเท่าเทียมกันโดยอัตโนมัติ ฉะนั้นเมื่อผู้ถูกทดลองผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ในการทดลองนี้แล้ว ปรากฏว่า มีจำนวนคนที่โกงในแต่ละสภาวะ แตกต่างกันอย่างเชื่อมั่นได้ ก็จะทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปว่า การที่มีจำนวนผู้โกง แตกต่างกันในแต่ละสภาวะนั้น มีสาเหตุมาจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้นให้แตกต่างกันในการทดลองนี้นั่นเอง

ลักษณะของสถานการณ์ช่วย

สถานการณ์ช่วยคือ สภาวะที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ หรือศีลธรรมอันดีงาม เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ ในการทดลองนี้ได้จัดสถานการณ์ช่วยในสภาพของการเล่นเกม ชื่อว่า “ลูกกอล์ฟแสวงโชค” สภาพแวดล้อมในการเล่นเกมที่จัดว่ามีลักษณะเป็นสถานการณ์ช่วยคือรางวัลในการเล่นเกมที่ เป็นที่ที่ต้องการมาก และสภาพในการเล่นเกมที่ปลอดจากการควบคุมของกรรมการ

ในการจัดรางวัลในการเล่นเกมที่ เป็นที่ต้องการอย่างมากของผู้เล่นนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การคาดคะเนของผู้ถูกทดลองถึงคุณค่าของวัตถุที่เป็นรางวัล ประกอบกับการสร้างให้ผู้ถูก

ทดลองเกิดความรู้สึกไม่ยากให้รางวัลนั้นตกไปเป็นของกลุ่มแข่งขันของตน เพราะคู่แข่งชั้นได้รางวัลไปแล้วชั้นหนึ่ง ถ้าคนพลาดรางวัลชั้นนี้ คู่แข่งขันจะได้รางวัล ๒ ชั้น ในขณะที่ตนเองไม่ได้รับรางวัลเลย สถานการณ์เช่นนี้ ทำให้ผู้เล่นเกมมีความต้องการรางวัลนั้นมาก ในการกล่าวถึงคู่แข่งชั้นนี้ ผู้วิจัยได้ควบคุมมิให้ผู้เล่นทราบว่าเป็นใคร แต่ได้แจ้งว่าเป็นนักเรียนชายที่เรียนอยู่ในระดับเดียวกับผู้เล่น แต่มาจากโรงเรียนอื่น และคู่แข่งชั้นของตนได้เล่นชนะจนได้รับรางวัล ๑ ชั้นแล้ว กำลังรอว่าจะได้ชั้นที่สองอีกหรือไม่

สภาพในการเล่นเกมนี้อาจทดลองได้จัดให้มีลักษณะเป็นสัดส่วน ยากแก่การถูกรบกวนหรือถูกควบคุม (คุณภาพห้องปฏิบัติการทดลองในภาคผนวก ข.) ผู้เล่นเกมทีละ ๕ คนจะเข้าไปเล่นเกมพร้อมกัน คนละกุหา และเมื่อแต่ละคนเล่นเสร็จ ๑๐ ครั้งแล้ว จึงนำคะแนนรวมมาแจ้งแก่กรรมการ ซึ่งนั่งอยู่ที่โต๊ะในห้องกลาง แล้วตอบแบบสอบถามหลังการทดลองในห้องนั้น ในการทดลองนี้ ผู้เล่นเกมจะมั่นใจว่า ไม่มีผู้ใดทราบคะแนนที่แท้จริงของตนอย่างแน่นอน เพราะกรรมการมิได้แสดงความสนใจที่จะควบคุม และตัวแบบก็ได้ออกตัวไว้ก่อนเข้าเล่นเกมแล้วว่าเกมนี้ง่าย เพราะไม่มีใครทราบคะแนนจริง ๆ ของผู้เล่นแต่ละคน เมื่อการเล่นเกมนี้อาจมีลักษณะแบบเนียนเช่นนี้ ทำให้ผู้เล่นมีอิสระที่จะโกงคะแนนเพื่อที่จะทำให้ตนเองได้รับรางวัล โดยไม่คิดว่าจะมีใครสงสัยและจับการกระทำของตนได้ ฉะนั้นสภาพการเล่นเกมนี้อาจทดลองได้ จึงพอที่จะทำให้เชื่อได้ว่า การที่ผู้ถูกทดลองโกงหรือไม่โกงในการเล่นเกมนี้อาจขึ้นอยู่กับอำนาจการควบคุมจากภายนอกแต่อย่างใด แต่ขึ้นอยู่กับจริยธรรมและสภาพจิตใจของผู้ถูกทดลองในขณะนั้นเท่านั้น

เครื่องเล่นเกมนี้อาจวัดพฤติกรรมโกง

เครื่องเล่นเกมในการทดลองนี้ คือเครื่องมือซึ่งเป็นส่วนประกอบในการวัดพฤติกรรมซื่อสัตย์ (หรือพฤติกรรมโกง) ของผู้เล่นแต่ละคน การที่ผู้วิจัยจะทราบว่าผู้เล่นเกมแต่ละคนมีความซื่อสัตย์หรือไม่นั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องทราบว่าผู้เล่นได้คะแนนรวมที่แท้จริงในการเล่นเกมนั้นเท่าไร และได้รายงานแก่กรรมการว่า ตนได้คะแนนตรงกับความเป็น

จริงนั้นหรือไม่ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงต้องมีเครื่องมือซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับของผู้วิจัยเอง และที่สะดวกแก่การใช้ที่สุดคือการทำเป็นกล่องเกม ด้านซ้ายมีช่องให้หยอดลูกกอล์ฟซึ่งจะวิ่งไปตามรางภายในกล่องซึ่งเป็ตมิคซิคนั้น ลูกกอล์ฟจะวิ่งผ่านปุ่มไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งเปรียบเสมือนขุมทรัพย์ที่มีค่าต่าง ๆ กัน เมื่อลูกกอล์ฟวิ่งออกไปอีกด้านหนึ่งของกล่อง ให้ผู้เล่นเกมกดปุ่ม แล้วคะแนนจะปรากฏขึ้นที่หน้าปัด (ดูกล่องเกมในภาพ ๕) คะแนนนี้จะแตกต่างกันในแต่ละรอบจนครบ ๑๐ รอบ แต่กล่องเกมทุกกล่องได้ถูกจัดให้แสดงคะแนนแต่ละรอบ ซึ่งเมื่อรวมแล้วจะเท่ากับ ๕๖ สำหรับผู้เล่นทุกคน แต่ผู้เล่นได้รับแจ้งว่าตนจะได้รับรางวัลก็ต่อเมื่อตนได้คะแนนตั้งแต่ ๑๐๐ คะแนนขึ้นไป ฉะนั้นในการใช้กล่องเกมซึ่งมีระบบไฟฟ้าอัตโนมัตินี้ ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าผู้ถูกทดลองได้คะแนน ๕๖ คะแนนทุกคน ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยทราบว่าผู้ถูกทดลองแต่ละคนโกงคะแนนในการเล่นหรือไม่ ทำให้จำแนกผู้ถูกทดลองเป็นผู้ที่โกงคะแนน กับผู้ที่ไม่โกงคะแนนได้อย่างแน่ชัด

เครื่องมือวัดตัวแปร

ในการทดลองนี้ได้ใช้แบบวัดระดับจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและแบบสอบถามภูมิหลังฉบับเดียวกับที่ใช้ในการศึกษาภาคสนาม นอกจากนั้นแล้ว คณะผู้วิจัยยังต้องสร้างแบบวัดและแบบสอบถามอีกหลายฉบับ เพื่อใช้ในการทดลองนี้โดยเฉพาะดังรายละเอียดต่อไปนี้

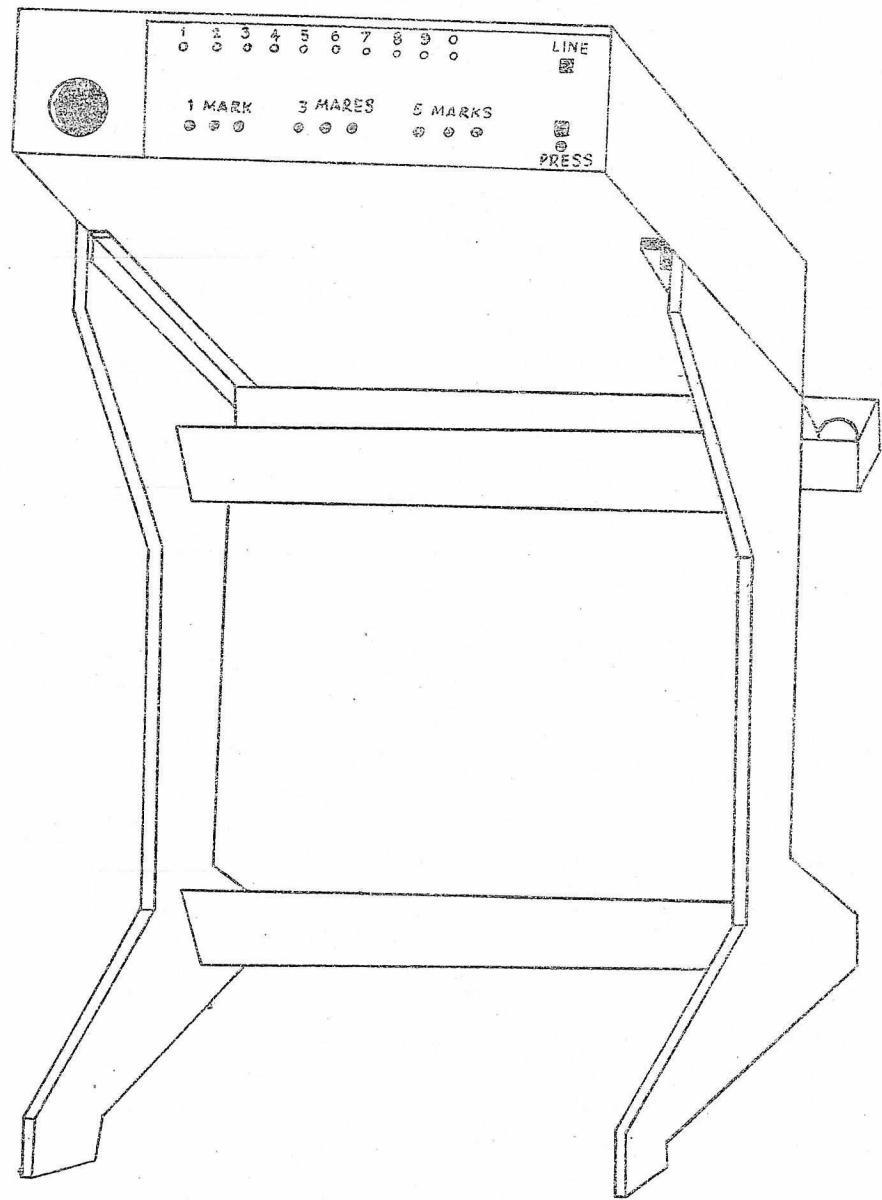
แบบวัดระดับจริยธรรม (ดูรายละเอียดในบทที่สอง)

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต (ดูรายละเอียดในบทที่สอง)

แบบสอบถามภูมิหลัง (ดูรายละเอียดในบทที่สอง)

แบบสอบถาม ๓ ฉบับนี้ พิมพ์อยู่ในเล่มเดียวกัน และให้นักเรียนตอบก่อนมาร่วมในการทดลอง

แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ๒๐ ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยค และมาตราส่วน ๑๑ หน่วย จากเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงไม่เห็นด้วยเลย

ภาพ ๕ เครื่องต่อนเกม ในการทดลองในห้องปฏิบัติการ

แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม^๕ มีลักษณะเป็นการประเมินค่าการกระทำเชิงจริยธรรม การสอบถามปริมาณความรู้สึกซึ่งเป็นผลจากการกระทำที่ หรือกระทำชั่ว และปริมาณความพร้อมที่จะกระทำที่หรือกระทำชั่ว มีพิสัยของคะแนนระหว่าง ๒๐ ถึง ๒๒๐ คะแนน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดนี้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ($r_{tt} = .๙๒$) แบบวัดนี้ ใช้สอบถามหลังการเล่นเกมแล้ว คะแนนสูงหมายถึงการมีทัศนคติเชิงจริยธรรมตามปทัสฐานของสังคมมาก ส่วนคะแนนต่ำหมายถึงการมีทัศนคติเชิงจริยธรรมตามปทัสฐานของสังคมน้อย

แบบวัดคุณค่าของรางวัล มี ๕ ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคและมาตราส่วน ๑๑ หน่วย จากจริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เนื้อหาประกอบด้วยการประเมินความคิดเห็นของผู้ถูกทดลองเกี่ยวกับการแจกรางวัลในการเล่น และคุณค่าของรางวัลที่ตนจะได้รับว่ามีมากน้อยเพียงใด ผู้ถูกทดลองอยากได้หรือไม่อยากได้รางวัลนั้นมากน้อยเพียงใด พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง ๕ กับ ๕๕ คะแนนสูงหมายถึงว่า ผู้ตอบเห็นคุณค่าของรางวัลมาก คะแนนต่ำ หมายความว่า ผู้ตอบเห็นคุณค่าของรางวัลน้อย

แบบวัดความวิตกกังวล มี ๕ ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วย ประโยคและมาตราส่วน ๑๑ หน่วย จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย เนื้อหาเป็นการถามความรู้สึกขณะเล่นเกมว่าผู้ถูกทดลองมีความห่วงใยว่าตนเองจะเล่นไม่ได้ดี เกรงว่าจะมีคนอื่นมากอยสังเกตุ การพะวงในรางวัล และความอยากปกปิดพฤติกรรมในการเล่นของตนเอง พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง ๕ กับ ๕๕ คะแนนสูงหมายความว่า ผู้ตอบมีความวิตกกังวลในการเล่นเกมนั้นมาก ส่วนคะแนนต่ำหมายความว่าผู้ตอบมีความวิตกกังวลในการเล่นเกมนั้นน้อย

แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบการจัดกระทำกับตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยคำถาม ๖ ข้อ หัวข้อแรกมีตัวเลือก ๓ ตัวต่อข้อ ข้อสุดท้ายเป็นคำถามแบบปลายเปิด เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้ถูกทดลองที่ได้รับประสบการณ์ต่างๆ กันในการทดลองนี้ ข้อแรกเป็นการวัดการรับรู้ของผู้ถูกทดลองว่าตัวแบบเป็นผู้ที่โกงในการเล่นหรือไม่ ข้อสองเกี่ยวกับการรับรู้ว่า ตัวแบบมีลักษณะอับอายหรือละอาย ข้อสามเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกของ

ตัวแบบ ว่าตัวแบบดีใจหรือเสียใจที่ไม่ได้โกง ข้อดีเป็นการวัดการรับรู้ของผู้ถูกทดลองเกี่ยวกับเวลาการตกรางวัล ข้อที่ห้าและหกเป็นการตรวจสอบว่าผู้ถูกทดลองได้ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการทดลองนี้มาก่อนหรือไม่ ถ้าทราบมาก่อนก็ขอให้เล่าว่าทราบเกี่ยวกับอะไรบ้าง

แบบสอบถามสี่ฉบับหลังนี้ พิมพ์รวมเป็นเล่มเดียวกัน และขอให้ผู้ถูกทดลองตอบในห้องทดลอง หลังจากที่ได้เล่นเกมเสร็จแล้ว แบบสอบถามทั้งสี่ฉบับนี้มีลักษณะที่เกี่ยวข้องเฉพาะเหตุการณ์ในการทดลองนี้เท่านั้น จึงไม่สามารถที่จะหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเหล่านี้ได้ ตามธรรมเนียมของการทดลองจึงไม่ต้องหาค่าความเชื่อมั่นเหล่านี้

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองวิธีกระดืบจิตใจของวัยรุ่นชายไทยนี้ มีกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๗ ขั้นตอน เริ่มจากขั้นแรกคือการวัดลักษณะของผู้ที่จะเข้าร่วมการทดลอง ๒ สัปดาห์ก่อนมาร่วมการทดลอง ต่อมาเมื่อนักเรียนมายังห้องปฏิบัติการคราวละ ๕ คนแล้ว จึงเริ่มขั้นต่อไปคือ การแจ้งจุดมุ่งหมายและสาขิตวิธีเล่นเกม การแจ้งกติกาการได้รับรางวัลและการจัดกระทำกับเวลาการตกรางวัล ต่อจากนั้นก็เป็นการจัดกระทำกับลักษณะและความรู้สึกของตัวแบบ ขั้นต่อไปคือ การเล่นเกมโดยอิสระและการแจ้งคะแนน การวัดหลังการเล่นเกมและการแจกรางวัล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวัดลักษณะของผู้ที่จะร่วมทดลอง ประมาณสองสัปดาห์ก่อนที่จะเริ่มการทดลองคณะผู้วิจัยได้ไปแจกแบบสอบถามเพื่อวัดระดับจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต และแบบสอบถามภูมิหลัง ให้แก่นักเรียนชายชั้น ม.ศ. ๑ และ ม.ศ. ๒ ผู้จะมาร่วมการทดลองทั้งหมด โดยผู้วิจัยได้เป็นผู้ควบคุมและอธิบายการตอบ ในทำนองเดียวกับการแจกแบบสอบถามในการศึกษาภาคสนาม นักเรียนชายเหล่านี้ใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที ก็ทำแบบสอบถามแล้วเสร็จ ผู้วิจัยจึงเก็บแบบสอบถาม และนัดแนะในทำนองเชิญชวนให้ไปเล่นเกม ณ ห้องปฏิบัติการวิจัย โดยมีได้กล่าวว่า การตอบแบบสอบถามนี้ เกี่ยวโยงกับการไปเล่นเกมแต่อย่างใด